

Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 2008/09:116 att riksdagen ska godkänna Sveriges medverkan i kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken (EIB).

EIB väntas nå gränsen för hur mycket institutionen kan låna ut med befintligt kapital före utgången av 2009, vilket är ett år tidigare än vad som bedömdes av banken i juni 2008. Finanskrisens effekter har skapat ett ökat behov av långivning. Kapitalhöjningen finansieras genom en överföring från EIB:s tillgängliga reserver. Därmed medför kapitalhöjningen inget behov av någon direkt inbetalning från Sverige. Däremot krävs en utökning av Sveriges garantiåtagande i förhållande till EIB.

Inga motioner har väckts i ärendet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
 <i>Tabell</i>	
Belopp för Sverige samt för EIB som helhet	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken

Riksdagen godkänner Sveriges medverkan i kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:116.

Stockholm den 19 mars 2009

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp), Per Åsling (c) och Gunnar Andrén (fp).

Redogörelse för ärendet

I proposition 2008/09:116 föreslår regeringen att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i en kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken (EIB), med verkan fr.o.m. den 1 april 2009. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i *bilaga 1*.

Inga motioner har väckts i ärendet.

Utskottets överväganden

Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Europeiska investeringsbanken.

Propositionen

Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i en kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken (EIB), med verkan fr.o.m. den 1 april 2009. EIB:s utestående lånebelopp var vid utgången av 2008 ca 355 miljarder euro. EIB väntas nå gränsen för hur mycket institutionen kan låna ut med befintligt kapital före utgången av 2009, vilket är ett år tidigare än vad som bedömdes av banken i juni 2008. Finanskrisens effekter har skapat ett ökat behov av långivning. Kapitalhöjningen, som beräknas vara tillräcklig för att rymma den långivning som förutses fram t.o.m. 2015, finansieras genom en överföring från EIB:s tillgängliga reserver.

Europeiska investeringsbankens grundkapital består av dels inbetalt kapital, dels garantikapital. Den del som betalas in uppgår till 5 % av grundkapitalet. Övriga 95 % utgörs av garantikapital, dvs. det belopp som medlemsländerna förbinder sig att tillhandahålla vid behov och som inte faktiskt betalas ut till banken.

EIB:s styrelse beslutade den 16 december 2008 att rekommendera en höjning av bankens grundkapital med 67 584 820 000 euro till 232 392 989 000 euro fr.o.m. den 1 april 2009. Andelen inbetalt kapital föreslås ligga kvar på 5 % av bankens grundkapital. Liksom vid den senast föregående kapitalhöjningen finansieras höjningen helt ur bankens tillgängliga reserver. Därmed medför kapitalhöjningen inget behov av någon direkt inbetalning från Sverige. Däremot krävs en utökning av Sveriges garantiåtagande i förhållande till EIB med 1 908 389 501 euro till 6 564 714 700 euro. Räknat på en kurs på 11,20 kr per euro innebär det att garantiåtagandet ökar med 21,3 miljarder kronor till 73,5 miljarder kronor. Sveriges kapitalandel förblir oförändrad efter höjningen, dvs. 2,97 %.

Regeringen anser att det är mycket angeläget att den aktuella kapitalhöjningen kan genomföras för att EIB ska kunna svara på de ökade krav som ställs på banken till följd av finanskrisen.

Vissa kompletterande uppgifter

Europeiska investeringsbanken

Europeiska investeringsbanken (EIB) är en fristående institution inom Europeiska unionen och medlemskap i EIB följer automatiskt med medlemskap i EU. Banken upprättades 1958 i enlighet med Romfördraget. Bankens huvuduppgift är att bidra till en balanserad utveckling av den gemensamma marknaden och därigenom ytterligare underlätta europeisk integration. Detta görs genom långsiktig finansiering av ekonomiskt sunda investeringar som främjar detta syfte. Förutom främjandet av en balanserad utveckling är miljöskydd, motverkande av klimatförändringar, småskaligt näringsliv, transporter, IT och energi prioriterade områden för bankens verksamhet. EU:s medlemsländer står gemensamt som garantier för banken. Varje medlemslands kapitalandel fastställs på grundval av landets relativa ekonomiska styrka. Sveriges totala kapitalandel i EIB uppgår till 2,97 %.

Ekonomiska konsekvenser av kapitalhöjningen

Europeiska rådet och Ekofin har mot bakgrund av att Europa gått in i en lågkonjunktur uppmanat EIB att öka sin verksamhet på flera områden. Exempel på sådana områden är lån till små och medelstora företag, förnybar energi och ren transport – särskilt bilindustrin – samt infrastruktur. Som en följd av detta beräknas långivningen från EIB öka med 15 miljarder euro mer per år än vad som hade varit fallet utan den särskilda satsningen. I juni 2008 beräknades kapitalet vara tillräckligt för att möjliggöra den långivning som förutsågs fram till slutet av 2010. Banken väntas nu i stället nå lånegränsen med befintligt kapital före utgången av 2009. På längre sikt väntas långivningen återgå till sin normala trend, vilket innebär en ökning med ca 3 % per år.

Volymen utestående lån och garantier kan enligt EIB:s stadgar uppgå till högst 250 % av grundkapitalet, vilket med nuvarande kapital om 165 miljarder euro motsvarar 413 miljarder euro. Höjningen av bankens grundkapital till 232 miljarder euro innebär att bankens utlåningsutrymme ökar till 580 miljarder euro. Utestående lånebelopp vid utgången av 2008 var ca 355 miljarder euro.

I följande tabell visas grundkapital, garantikapital samt inbetalt kapital för Sverige respektive EIB som helhet i tre avseenden: dagens situation, den aktuella höjningen samt situationen efter höjningen. Beloppen är avrundade till miljoner euro.

Belopp för Sverige samt för EIB som helhet*Miljoner euro. Beloppen är avrundade.*

	Grundkapital	Garantikapital	Inbetalt kapital
Andel	100 %	95 %	5 %
Sverige i dag	4 901	4 656	245
Sveriges höjning	2 009	1 908	100
Sverige efter höjning	6 910	6 565	346
EIB i dag	164 808	156 568	8 240
EIB:s höjning	67 585	64 205	3 379
EIB efter höjning	232 393	220 773	11 620

Kapitalhöjningen innebär således att Sveriges grundkapital i EIB ökar med 2 008 831 054 euro till 6 910 226 000 euro, fördelat med 95 % garantikapital och 5 % inbetalt kapital. För EIB som helhet ökar den inbetalade delen av grundkapitalet med 3 379 240 900 euro till 11 619 649 500 euro.

Eftersom kapitalhöjningen finansieras ur bankens tillgängliga reserver medför den inga direkta betalningsförpliktelser för Sverige gentemot EIB. Kapitalhöjningen kan dock medföra en indirekt kostnad i och med att medel ur bankens reserver som hade kunnat användas för annat ändamål, såsom utdelning till ägarna eller som buffert för framtida kreditförluster, tas i anspråk.

Om någon har lånat medel från EIB och inte kan betala tillbaka lån täcks förlusterna av bankens reserver. Medlemsländernas garantiåtaganden behöver infrias först om banken drabbas av mycket stora förluster. Förslaget innebär att den svenska statens garantiåtagande ökar och om svenska garantiåtaganden infrias så påverkar det statsbudgetens saldo, statsskuld och finansiellt sparande negativt, eftersom ett eventuellt underskott i den särskilda reserven för garantikapital belastar statsbudgeten.

Den särskilda reserven för garantikapital inrättades efter förslag i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1 Finansplanen s. 174 avsnitt 7.2.3, bet. 2001/02:FiU1 s. 290–292). Den innebär att för vissa garantier till internationella finansieringsinstitut, bland dem EIB, görs undantag från den generella garantimodellen där krav ställs på full kostnadstäckning. Detta gäller de internationella finansieringsinstitut där Sveriges medlemsåtagande består av inbetalt kapital och garantier. Dessa garantier innebär att Sverige, som ett av flera medlemsländer, förbundit sig att tillhandahålla ett visst kapitalbelopp utöver det kapital som de enskilda länderna betalar direkt till berörda institut. En avgörande skillnad mellan dessa åtaganden och övriga statliga garantier är att Sverige, som ett av flera medlemsländer, endast har begränsade möjligheter att påverka beslut om hur ett potentiellt infriande ska hanteras, dvs. om ett infriande ska tillåtas inträffa eller om medlemsländerna kollektivt ska tillskjuta mer kapital. Om dessa garantier hanterades enligt garantimodellen skulle resultatet därför kunna bli dubbla avsättningar. Subventionen – dvs. motsvarigheten till riskavspeglande avgift – skulle belasta de takbegränsade utgifterna och föras till

garantireserven i Riksgäldskontoret (RGK). Samtidigt skulle medlemsländerna i stället för att låta garantin infrias kunna välja att göra kapitaltillskott, vilket även det skulle belasta de takbegränsade utgifterna.

Europeiska investeringsbankens status som prioriterad fordringsägare med god kapacitet att hantera kreditförluster och dess försiktiga risktagande vid kreditgivning utgör enligt vad regeringen anför i den nu aktuella propositionen goda förutsättningar för att garantiåtagandet inte ska behövas tas i anspråk. Sedan Sverige blev delägare i EIB har det inte förekommit något infriande av garantikapital.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att ökade krav ställs på Europeiska investeringsbanken till följd av finanskrisen. Ekofinrådet och Europeiska rådet har uppmanat EIB att öka sin verksamhet på flera områden. Det är mycket angeläget att den aktuella kapitalhöjningen kan genomföras. Europeiska investeringsbanken verkar i en miljö där den ansträngda situationen på kreditmarknaden innebär att osäkerheterna och riskerna har ökat. Utskottet kan konstatera att samma regler för EIB:s riskhantering gäller nu som tidigare. Banken gör en noggrann kreditprövning av varje nytt lån för att undvika att man beviljar osunda lån och för att på sikt säkra lånets värde. De grundläggande riktlinjerna för EIB:s utlåning, som innebär EIB ska främja ekonomiskt sunda investeringar, har inte ändrats.

Utskottet tillstyrker propositionen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:116 Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken:

Riksdagen godkänner Sveriges medverkan i kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken (avsnitt 4).